

PDF hosted at the Radboud Repository of the Radboud University Nijmegen

The following full text is a publisher's version.

For additional information about this publication click this link.

<http://hdl.handle.net/2066/23750>

Please be advised that this information was generated on 2017-12-05 and may be subject to change.

ERECTIELE DYSFUNCTIE BIJ PATIËNTEN MET MULTIPLE SCLEROSE (MS)

P Lottman¹, P Rosier¹, P Jongen², O Hommes², E Meuleman¹.

Introductie

Erectieproblemen bij MS-patiënten worden doorgaans geclassificeerd op basis van subjectieve gegevens, verkregen uit interviews en vragenlijsten. Neurofysiologisch onderzoek of objectieve meting van de erectiele respons worden zelden gedaan, zodat nog maar weinig bekend is over de mogelijke invloed van psychologische en neurologische factoren op het erectievermogen. Wij bestudeerden de erectiele respons op tactiele en visuele stimulatie, nachtelijke erecties en het urodynamisch functioneren van 14 mannelijke MS-patiënten. Deze objectieve gegevens vergeleken we met de subjectieve gegevens uit interviews en vragenlijsten.

Materiaal en methoden

Wij onderzochten 14 MS patiënten met erectieproblemen bij het vrijen met hun partner. Het subjectieve seksuele functioneren werd onderzocht met de Vragenlijst Seksuele Dysfuncties (VSD)* ontworpen door J.A. Vroege, psycholoog AZU/NISSO. De objectieve erectiele respons werd bestudeerd door metingen van nachtelijke erecties (NPT, Erectiometer®) en erectiele respons op visuele erotische stimulatie (VES) zonder en met vibratie (VIB, Rigiscan®). Bij 11 patiënten werd de blaasfunctie onderzocht door urodynamisch onderzoek (UDO). Op basis van hun VSD-scores voor erectieproblemen bij het vrijen met een partner werden patiënten in twee groepen verdeeld, volgens de beste mediaan-splitsing: een ernstige ED groep en een minder ernstige ED groep. De ernstige ED groep bestaat uit 6 patiënten en de minder ernstige ED groep uit 7 patiënten.

Resultaten

De reacties op visuele en tactiele stimulatie en urodynamisch functioneren verschilden niet tussen de groepen. De minder ernstige ED groep vertoonde normale nachtelijke erecties, terwijl de helft van de patiënten van de ernstige ED groep afwijkende nachtelijke erecties had.

Conclusies

Op basis van de hypothese dat goede nachtelijke erecties wijzen op een functioneel intact centraal zenuwstelsel en een intact efferente neurotractus vermoeden wij dat MS-patiënten met ernstige erectiestoornissen meer kans op beschadiging hebben op MS-locaties in het centraal zenuwstelsel. MRI-onderzoek van het anatomisch substraat van het centraal zenuwstelsel kan hier meer duidelijkheid over geven.